

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

REGIONÁLNÍ EKONOMIKA A POLITIKA

DOC. ING. KAMILA TUREČKOVÁ, PH.D., MBA

REGIONÁLNÍ STRUKTURA V ČESKÉ REPUBLICE

ČESKÁ REPUBLIKA

- 1. ledna 1993; vnitrozemský stát ve střední Evropě; sousedí s Německem, Polskem, Slovenskem a Rakouskem.
  - Počet obyvatel: 10,51 milionů (2021); rozloha: 78 867 (km²)
- Administrativně se Česká republika dělí na osm územních (tzv. regiony soudržnosti) a zároveň na 14 samosprávných krajů.
- Nejvýznamnější zdroje nerostných surovin představují zásoby černého a hnědého uhlí a lignitu, dále surovin pro stavebnictví, kaolinu a sklářských písků.
- 4 vojenské újezdy (Libavá, Hradiště, Boletice a Březina).
- Tranzitní stát, zejména západovýchodním směrem.
- Významnou roli pro pohyb služeb a zboží sehrává železniční a silniční doprava a také činnosti přenosových sítí energetických médií (ropy a zemního plynu).
- Česko je také součástí Schengenského prostoru, Evropského hospodářského prostoru, členem Visegrádské skupiny a jiných mezinárodních struktur

ČR je členem Organizace spojených národů (OSN), Severoatlantické aliance (NATO), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Světové obchodní organizace (WTO), Mezinárodního měnového fondu (MMF), Světové banky (WB), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Evropské unie (EU)

státní vlajka

státní znak

Zdroj: Wikimedia Commons
EUROSKOP.CZ

REGIONÁLNÍ STRUKTURA ČESKÉ REPUBLIKY

MAKROREGIONY

- Jeden makroregion vyššího stupně a tři makroregiony nižšího stupně.
- Makroregionem vyššího stupně: území celé České republiky.
- Makroregiony nižšího stupně:
  1. makroregion polabský, tj. Čechy
  2. makroregion podunajský, tj. Morava
  3. makroregion pooderský, tj. „české“ Slezsko
- Čechy jsou mononodální (Praha), zatímco Morava včetně Slezska je makroregion polynodální (dominance Brna spolu se specifickým postavením Ostravy).

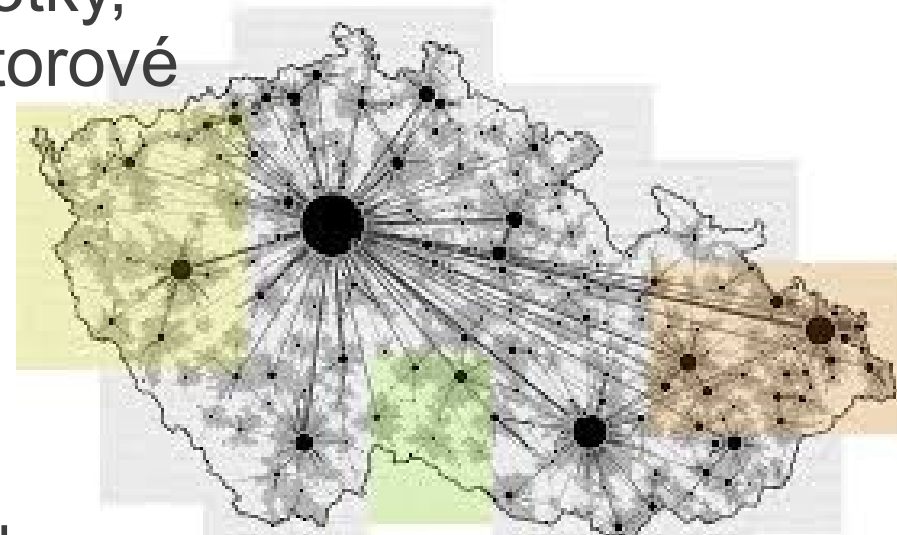

REGIONÁLNÍ STRUKTURA ČESKÉ REPUBLIKY

MEZOREGIONY

- Mezoregiony představují rozsáhlé územní jednotky, jejichž integrita je jen částečně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva, tj. přesahuje je.
- pro mezoregiony je charakteristické:
  1. nedenní dojíždka za prací
  2. migrace obyvatelstva
  3. dojíždka do hierarchicky vyšších zařízení služeb
  4. rozvinutý kvartální sektor
- v ČR se jedná o regiony totožné s kraji
- mezoregion je subregionem makroregionu

Intenzita vztahů mezi regiony

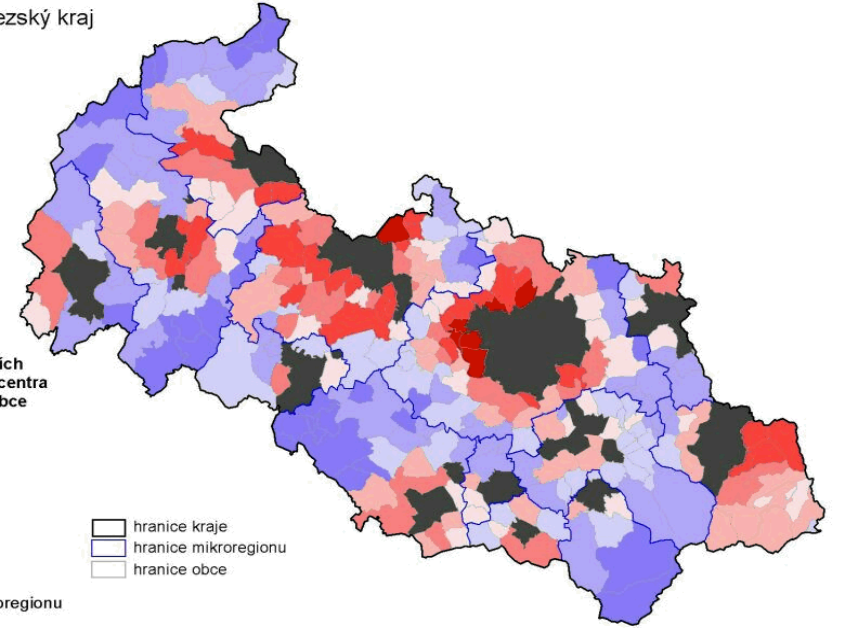
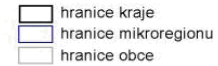
Ústav územního rozvoje

REGIONÁLNÍ STRUKTURA ČR MIKROREGIONY

- územní celky, v nichž jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy, kam patří dojíždka za prací a za základními druhy služeb, vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a komplexem základních služeb apod.
- rozlišujeme mikroregiony vyššího a nižšího stupně:
  - mikroregion vyššího, prvního, stupně, je charakteristický správní funkcí a můžeme zde zařadit okresy (sídlí v nich např. Okresní správa sociálního zabezpečení apod.)
  - mikroregiony nižšího, druhého, stupně jsou tvořeny jednotlivými obcemi

Podíl vyjíždějících do spádového centra na vyjízdce z obce celkem (v %)

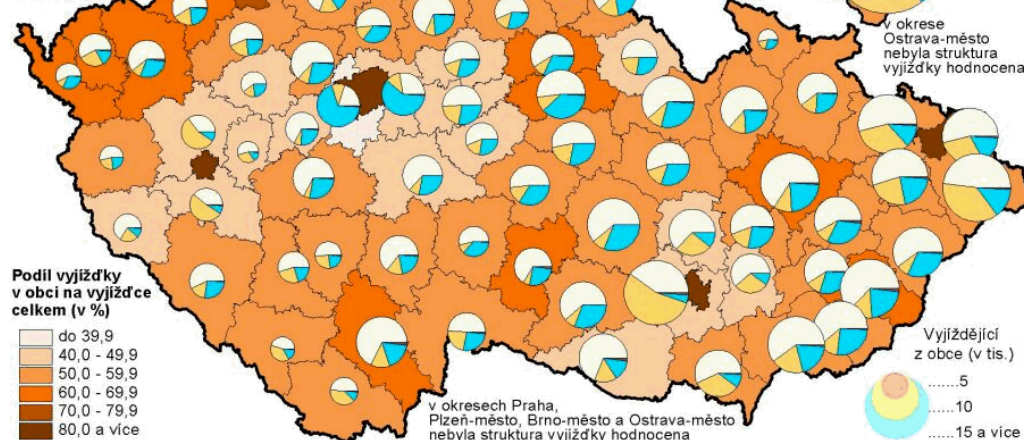
Struktura vyjížděky do škol podle prostorových typů vyjížděky - okresy

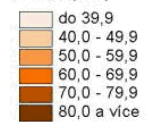
Struktura vyjíždějících

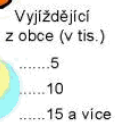
okresy ČR

Podíl vyjížděky v obci na vyjízdce celkem (v %)

v okresech Praha, Plzeň-město, Brno-město a Ostrava-město nebyla struktura vyjížděky hodnocena

REGIONÁLNÍ STRUKTURA ČR

CENTRA

- zařazení do jednotlivých kategorií makroregionálních a mezoregionálních center závisí nejen na počtu obyvatel, ale také na správních a samosprávních funkcích dané metropole, velikostí územního správního celku, ekonomických, politických, historických, sociálních a kulturních vztazích apod.
- makroregionální a mezoregionální centra v ČR členíme na:
  1. metropole mezinárodního významu (PRAHA)
    - Praha se rozkládá na území 496 km² a má přibližně 1366 tis. obyvatel (2023), přičemž v pražské metropolitní oblasti o rozloze 4 983 km² žije kolem 2,6 milionu obyvatel
  2. makroregionální metropole prvního (BRNO) a druhého řádu (OSTRAVA)
  3. mezoregionální centra prvního (PLZEŇ) a druhého řádu (ostatní krajská města)

ADMINISTRATIVNÍ ÚZEMNÍ CELKY V ČR (NUTS)

NUT 1 mají mít 3–7 mil. obyv., NUTS 2 v rozmezí 800 tis.–3 mil. obyv. NUTS 3 by

k 31.12.2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností (ORP), které zahájily svoji činnost od 1.1.2003

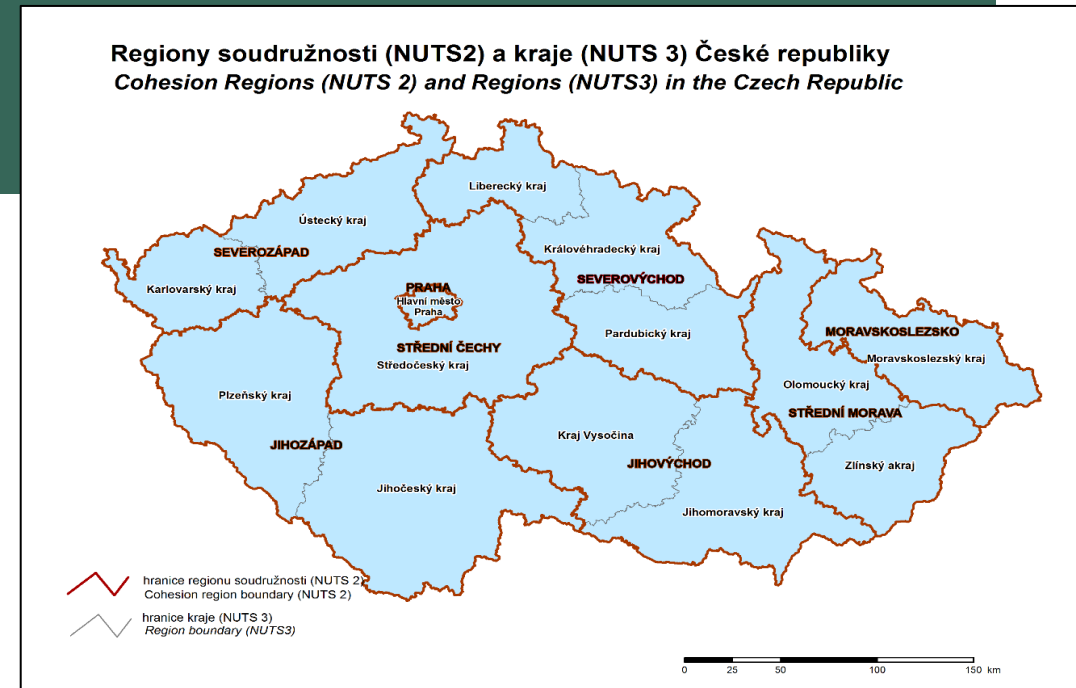
- nomenklatura územních statistických jednotek NUTS
- od 1. ledna 2000 začalo v ČR platit nové územní uspořádání a okresy byly seskupeny do 14 krajů:
  - významná centra osídlení s relativně “přirozeným” spádovým regionem, s rozvinutou obslužnou infrastrukturou, dojížděnkou do zaměstnání a za službami
  - komplexní funkční velikost, počet obyv. regionálního centra nad 80 tisíc
  - historické a historicko-geografické aspekty
  - fyzicko-geografické charakteristiky (přírodní bariéry, průběh vodních toků, lesní komplexy aj.)
  - politické, kulturní a sociální vztahy v území v jejich historicky podmíněné souvislosti s určitými “přirozenými” centry a jejich regiony

Statistická jednotka – NUTS	Označení území	Počet v ČR	Úřad
NUTS 0	stát	1	-
NUTS 1	území (ČR)	1	-
NUTS 2	region soudržnosti	8	Úřad regionální rady regionu soudržnosti
NUTS 3	kraj	14	Krajský úřad
LAU 1	okres	76 + Praha	-
LAU 2	obec	6253	Obecní úřad (městský úřad)

ADMINISTRATIVNÍ ÚZEMNÍ CELKY V ČR (NUTS)

- řada krajů rozlohou i počtem obyvatelstva byly poddimenzované ve vztahu k čerpání prostředků věnovaných na podporu politiky soudržnosti EU bylo rozčleněno území ČR na 8 nově vzniklých „nadkrajů“ (regionů soudržnosti) organizovaných podle euroregionů NUTS 2
- **obce s rozšířenou působností** vykonávají agendy, které lidé nejčastěji využívají (evidence obyvatel, vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, technických průkazů, evidence motorových vozidel, výplata sociálních dávek, doprava a silniční hospodářství), máme jich 205
- **obce s pověřeným obecním úřadem** (obce II), na kterou stát přenáší část svých pravomocí (méně však než na ORP)
  - tyto obce spadají do správního obvodu nějaké ORP, máme jich 393

-
- Děkuji za pozornost.